

TYÖNTEKIJÄN PALKKAAMISOPAS

Kirjallinen selvitys työn teon keskeisistä ehdoista

Työntekijällä on annettava kirjallinen selvitys seuraavista asioista (hoituu helpoiten tekemällä kirjallinen työ sopimus):

- työnantajan ja työntekijän koti- tai liikepaikka- työn teon alkamisajankohta
- jos työ sopimus on määrä aikainen, työ sopimuksen päättymisaika tai sen arvioitu päättymisaika sekä määrä aikaisuuden peruste
- koe aika (enintään 4 kuukautta)
- varsinainen työ paikka tai tieto siitä, että työntekijä on työ maatehtävissä
- työntekijän pääasialliset työ tehtävät (esim. kaivinkoneenkuljettaja ja muut työnantajan määräämät tehtävät)
- työhön sovellettava työ ehtosopimus (infra-alan työ ehtosopimus)
- palkan ja muun vastikkeen määräytymisen perusteet sekä palkan maksu aika
- noudatettava työ aika
- vuosiloman määräytyminen sekä irtisanomisaika tai sen määräytymisen peruste (näiden osalta riittää, että työ sopimuksessa on viittaus sovellettavaan työ ehtosopimukseen)

Työ sopimus voidaan tehdä määrä aikaisena vain, jos määrä aikaisuudelle on erityinen peruste (esim. sijaisuus tai työn kausiluontoisuus). Muutoin työ sopimus on tehtävä toistaiseksi voimassa olevaksi. Ilman perusteltua syytä tehty määrä aikaista työ sopimusta pidetään suoraan lain perusteella toistaiseksi voimassa olevana.

Nollatuntisopimuksella tarkoitetaan vaihtelevaa työ aikaa koskevaa sopimusta, jossa työ aika sovitaan esim. 0-40 tuntia/viikko tai 20-40 tuntia/viikko. Vaihtelevasta työ ajasta saa sopia työntekijän aloitteesta (esim. opiskelijat tai eläkeläiset) tai jos työnantajan työ voimatarve ei ole kiinteä. Tällöin työnantajan on tarvittaessa perusteltava vaihteleva työ voimatarve. Lisäksi työnantaja ei saa palkata uusia työntekijöitä ennen kuin osa-aikaisille (nollatuntisopimuksella tai muulla osa-aikaisella sopimuksella työ skenteleville) on ensin tarjottu mahdollisuutta koko aikatyöhön.

Koe aikana työ sopimus voidaan purkaa ilman irtisanomisaikaa, jos työntekijä on soveltumaton työhön. Koe aikapurkaa ei voida tehdä esimerkiksi siksi, että työt vähenevät tai siksi, että työntekijä sairastuu.

INFRA ry:n jäsenet soveltavat työntekijöihin sekä infra-alan työ ehtosopimusta ja toimihenkilöihin sekä rakennusalan toimihenkilöiden työ ehtosopimusta.

Työntekijän palkka koostuu työntekijän perustuntipalkasta (ns. taulukkopalkka) ja työ kohtaisesta lisästä, jonka suuruudesta työnantaja ja työntekijä sopivat keskenään.

Työntekijä sijoitetaan palkkaryhmään ammatitaidon perusteella. Palkkaryhmään I kuuluvat työntekijät, joilla ei ole alan tuntemusta. Palkkaryhmään II kuuluvat työntekijät suorittavat töitä, jotka edellyttävät yleistuntemus-

ta. Palkkaryhmään III kuuluvat ammatillisen perustutkinnon (ammattikoulu) suorittaneet työntekijät ja palkkaryhmään IV kokeneemmat ammattityöntekijät. Palkkaryhmässä V ovat vaativien ammattitöiden tekijät sekä ammattitutkinnon suorittaneet työntekijät. Palkkaryhmään VI sijoittuvat erittäin vaativien ammattitöiden tekijät.

Oppisopimusoppilaan vähimmäispalkka riippuu jäljellä olevasta oppiajasta (70-85 % II palkkaryhmän taulukkopalkasta, ks. työehtosopimuksen 19 §).

Säännöllinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa. Näiden aikojen ylittävä työaika on vastaavasti vuorokautista tai viikoittaista ylityötä. Paikallisesti voidaan sopia, että tehdään säännöllistä työaikaä esimerkiksi maanantaista torstaihin 10 tuntia päivässä ja perjantai on vapaa. Näistä työaikajärjestelyistä on sovittava erikseen kirjallisesti.

Vuorokautisen ylityön ylityölisä on kahdelta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 %. Viikkoylityön ylityölisä on kahdeksalta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50 % ja seuraavilta tunneilta 100 %.

Lomaa kertyy 2 tai 2,5 päivää kuukaudessa riippuen siitä, onko työsuhde jatkunut lomamääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä yhdenjaksoisesti alle 1 vuoden vai vähintään vuoden. Täytenä lomamääräytymiskaukautena pidetään kalenterikuukautta, jolloin työntekijälle on kertynyt vähintään 14 työssäolopäivää tai työssäolon veroista päivää (mm. sairausloma, äitiys- ja isyysvapaa). Keski-päiväpalkka saadaan siten, että lomamääräytymisvuoden aikana työssäolon ajalta maksettu tai maksettavaksi erääntynyt palkka jaetaan tehtyjen työpäivien lukumäärällä. Palkassa ei oteta huomioon hätätyöstä eikä lain tai sopimuksen mukaisesta ylityöstä peruspalkan lisäksi maksettua korotusta (peruspalkka siis lasketaan aina mukaan). Tehtyjen työpäivien määrään lisätään säännöllisen vuorokautisen työajan lisäksi tehtyjen työtuntien kahdeksasosa.

Työnantajan on uudatettava vähintään seuraavia irtisanomisaikojen irtisanoessaan työntekijän työsuhteen:

Työsuhteen kesto aika enintään 1 vuotta	Irtisanomisaika 2 viikkoa
1 vuotta–3 vuotta	3 viikkoa
yli 3 vuotta–7 vuotta	6 viikkoa
yli 7 vuotta	10 viikkoa

Työsopimus voidaan irtisanoa, jos työntekijä rikkoo tai laiminlyö velvoitteitaan vakavasti (esim. perusteeton poissaolo tai työtehtävien laiminlyönti). Ennen irtisanomista työntekijälle on annettava varoitus. Työnantajalla on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva työsuhteen, jos tarjottavissa oleva työ on vähentynyt taloudellisista ja tuotannollisista tai työnantajan toiminnan uudelleenjärjestelystä johtuneista syistä sekä olennaisesti tai pysyvästi eikä työntekijälle ole mahdollista tarjota muuta hänen koulutustaan, ammattitaitoaan tai kokemustaan vastaavaa työtä. Määräaikaista työsuhteen ei voida irtisanoa.

Lomautus

Työntekijä voidaan lomauttaa, jos työtä ei ole. Työntekijä voidaan lomauttaa pääsääntöisesti ainoastaan toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa. Määräaikaaisessa työsuhteessa olevan työntekijän lomauttaminen on mahdollista ainoastaan silloin, kun määräaikaisuus perustuu sijaisuuteen (esim. sairausloman tai perhevapaan sijaisuus) ja sijaistettava henkilö on toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa.

Työntekijä voidaan lomauttaa toistaiseksi tai määräajaksi. Määräaikaaisessa lomautuksessa lomautusilmoitukseen merkitään lomautuksen päättymispäivä, joka on sitova. Lomautusilmoituksessa on mainittava lomautuksen peruste, lomautuksen alkamisaika (yksilöity päivämäärä) sekä määräaikaaisen lomautuksen kesto (täsmällinen kesto aika) tai toistaiseksi tapahtuvan lomautuksen arvioitu kesto. Lomautusilmoitusaika on vähintään 5 työpäivää, jos työsuhde on kestänyt alle 9 kuukautta ja vähintään kaksi viikkoa, jos työsuhde on kestänyt vähintään 9 kuukautta.

Pekkasat

Työntekijälle kertyy työajan lyhennysvapaita (eli ns. pekkasia) enintään 96 tuntia vuodessa. Työajan lyhennysvapaata kertyy 8 tuntia jokaista tehtyä 18 työpäivää kohti. Työajan lyhennystä kertyy varsinaisten työpäivien lisäksi päiviltä, joilta työnantajalla on palkanmaksuvelvollisuus (arkipyhät, palkalliset sairaslomapäivät, työajan lyhennysvapaapäivät jne.)

Sairausajan palkka

Sairausajan palkkaa maksetaan, kun työntekijä on työkyvytön sairauden tai tapaturman vuoksi. Työkyvyttömyyden ajalta maksetaan sairausajan palkkaa enintään seuraavan pituisiin ajanjaksoihin sisältyviltä työpäiviltä:

Työsuhteen yhtäjaksoinen kesto ennen työkyvyttömyyden alkua	Ajanjakson pituus
vähintään 1 kuukausi	28 päivää
vähintään 3 vuotta	35 päivää
vähintään 5 vuotta	42 päivää
vähintään 10 vuotta	56 päivää

Sairausajan palkka maksetaan työntekijän keskituntiansion perusteella. Keskituntiansio lasketaan jakamalla työntekijän sairastumispäivää edeltävän kuuden kuukauden säännöllisen työajan ajalta ansaittu palkka tehdyillä tunneilla.

Matkustamisesta aiheutuvat kustannukset

Jokaisella työntekijällä on joko varsinainen (kiinteä) työpaikka tai hän työskentelee erityisillä työntekemispaikoilla siten, ettei hänellä ole varsinaista työpaikkaa (työmaatehtävissä oleva työntekijät). Infra-ala on ns. erityisala, jossa työkohteet vaihtuvat usein, ja kohteissa työskennellään usein lyhyen aikaa. Pääosalla alan työntekijöistä ei ole varsinaista työpaikkaa. Näiden työntekijöiden osalta noudatetaan työehtosopimuksen 36 §:ää Matkat työmaatehtävissä.

- Jos työntekijä yöpyy työmatkalla, hänelle maksetaan päiväraha, järjestetään majoitus, korvataan matkakustannukset julkisen kulkuneuvon mukaan työmaan alkaessa ja päättyessä sekä jouluna, juhannuksena ja vuosiloman aikana, maksetaan matka-ajan palkka työmaan alkaessa ja päättyessä enintään 12 tuntia sekä maksetaan erillistä 43 euron suuruista lisää joka toinen viikonloppu, jos etäisyys työntekijän asunnosta on yli 200 km.
- Jos työntekijä käy päivittäin kotoa käsin työmaalla, maksetaan tes:n taulukon mukainen päivittäisen matkakustannusten korvaus ja lisäksi aterikorvaus, jos etäisyys asunnosta työmaalle on yli 40 km.

Varsinaisella työpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa työntekijä vakituisesti työskentelee (korjaamo, halli, tehdasalue, kiinteä murskauslaitos tai sora-asema). Työntekijällä voi olla varsinainen työpaikka, jos hän hakee esimerkiksi työkoneneen tai ajoneuvonosturin työnantajan hallilta. Näihin työntekijöihin noudatetaan työehtosopimuksen 37 §:ää Matkat varsinaisilta työpaikoilta.

- Jos työntekijällä on varsinainen työpaikka, päivärahaa maksetaan työntekijän tehdessä yli 10 tunnin matkan varsinaisen työpaikkansa ulkopuolelle vähintään 50 km päähän. Jos työntekijälle ei makseta päivärahaa, maksetaan aterikorvaus, jos etäisyys matkan mittaamisen lähtökohdasta on yli 40 kilometriä.

Työehtosopimus määrää, milloin ja mitkä matkakustannusten korvaukset pitää maksaa. Kaikki työehtosopimuksen määräämät matkakustannusten korvaukset eivät ole välttämättä verottomia, vaan verokohtelu pitää tarvittaessa selvittää erikseen. Verohallinto määrää, mitkä matkakustannusten korvaukset voidaan maksaa verottomasti. Työntekijälle ei välttämättä tarvitse maksaa kaikkia Verohallinnon ohjeessa todettuja matkakustannusten korvauksia.

Lisätietoja

Työehtosopimus, työehtosopimuksen soveltamisopas ja lomakkeet
www.infra.fi → Jäsenpalvelut → Tes- ja lakipalvelut tai Lomakkeet

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@infra.fi

Mika Kortene
Työmarkkinajohtaja
puh. 040 723 7226

Tiina Olin
Lakimies
puh 050 452 6633

Piiriyhdistykset

INFRA Häme
INFRA Keski-Suomi
Toiminnanjohtaja Antti Astrén
puh. 0400 836 205

INFRA Kaakkois-Suomi
Toiminnanjohtaja Tuukka Liukko
puh. 0400 251 365

INFRA Länsi-Suomi
Toiminnanjohtaja Jukka Annevirta
puh. 040 848 4801

INFRA Pohjanmaa
Toiminnanjohtaja Timo Häggblom
puh. 050 343 7033

INFRA Pohjoinen
Toiminnanjohtaja Olli Airaksinen
puh. 0400 382 655

INFRA Pohjois-Karjala
INFRA Pohjois-Savo
Toiminnanjohtaja Pekka Lyytikäinen
puh. 0400 256 223

INFRA Uusimaa
Toiminnanjohtaja Mikaela Aaltonen
puh. 040 513 045

Konepalveluväliökunnan toimintaa
tukemassa muiden muassa:

LIEBHERR

RealMachinery

